

Frestelser och deras botemedel

Dialogpredikan på Första söndagen i Fastan,
den 6 mars 2022

Daniel Ardabili-Farshi och Sune Fahlgren

Skriftläsning

Evangelium: Matt 16:21–23

Vi läser en parafras på nutidssvenska ur *The Message*.

Jesus förklarade nu för lärjungarna att han måste gå till Jerusalem, lida i händerna på de religiösa ledarna, och sedan efter tre dagar stå upp levande. Petrus drog honom då med sig och började protestera. Det kunde Jesus omöjligt mena! Det fick bara inte ske! Men Jesus var orubblig.

– *Akta dig, Petrus. Bort, Satan! Vad vet du om Gud sätt att göra saker?*

Jesus fick lov att tala allvar med lärjungarna.

– *Vill ni följa med mig, måste ni gå dit jag leder. Det är inte ni som styr; det är jag. Fly inte lidandet; ta emot det. Följ mig, så ska jag visa er. Självbevarelse-driften kan inte rädda er. Offra er själva på vägen, på min väg, så ska ni finna er själva, det ni egentligen är.*

Daniel:

- Temat för den här söndagen är ”Prövningens stund”, och för mig är detta ögonblick ett slags prövningens stund: Det är första gången jag predikar! Visst har jag fått tala inför en församling några gånger, men då har det varit ett personligt vittnesbörd.

Sune:

- Det var också första gången för mig en gång. Men då hade jag inte en så svår och mustig bibeltext som den vi har idag. Vi har verkligen en utmaning också när det gäller just denna bibeltext. Detta är de i särklass hårdaste orden i evangelierna! Klippan Petrus kallas av Jesus för Satan, splittraren, söndraren.

– Daniel, vad skulle du säga att den här berättelsen i Matteusevangeliet handlar om?

Daniel:

– Ja, å ena sidan handlar det om något unikt i Jesus liv. Det här är upptakten till passionshistorien, till den berättelse som gör att det finns ett kors i det här rummets fond.

– Men för mig handlar den här passagen också om något mycket mänskligt, vardagligt.

För det första, hur hanterar jag mina förväntningar, mina visioner och mina ambitioner!

Och för det andra, ger dessa ord mig anledning att fundera på hur jag själv tar emot en tillrättavisning. Hur reagerar jag på situationer när jag blir korrigerad.

– Jag känner alltså med Petrus och förstår honom. Så i vårt samtal Sune, vill jag försvara Petrus!

Sune:

- Då tar jag det andra perspektivet i den här berättelsen. Jag skulle vilja fundera på varför Jesus reagerade så starkt. Jag skulle också vilja att ett genomgående tema i vår predikan inte är ”prövning”, utan det nyckelord som finns i andra textläsningar denna söndag: **frestelse!**
- Även om frestelse för många svenskar idag handlar om ”njutning”, typ Janssons frestelse, så betecknar det ordet i kristen tradition något annat. **Frestelse är allt det som tar oss bort från det liv som är vårt, från det vi längtar efter och vet oss vara kallade till.**
- Vi frestas både som individer och som gemenskaper. Idag har vi hört att också Jesus frestades. Hans frestelse var att överge sin livsväg och sin identitet som sann människa.
- Vilken var då Petrus frestelse här?

Daniel:

- Juste, det var ett nytt sätt för mig att förstå ordet frestelse. ”Allt det som tar oss bort från det liv som är vårt, från det vi längtar efter och vet oss vara kallade till.”
- Matteus berättar ju faktiskt att Petrus några dagar före denna händelse hade bekänt att Jesus är ”Messias, den levande Gudens son”. Petrus hade som jude vuxit upp med en **föreställning** om att det skulle komma en dag då en mäktig Messiaskung, likt kung David skulle träda fram, med andra ord: en erövrare, en rättfärdig och rättvis härskare. Och under Petrus tid hade romarna ockuperat det heliga landet så drömmen judarna bar på handlade ju om Messias som skulle komma och sparka ut romarna, eller hur?

Sune:

- Säg lite mer om detta. Vad tror du var för slags inre bilder och föreställningar som styrde Petrus vid det här tillfället? På motsvarande sätt som många nyhetsjournalister nu försöker förstå vilka ideal som driver president Vladimir Putin att kriga mot ett brödrafolk.

Daniel:

- Ja, alltså det är nog ganska svårt för oss att ta in och relatera till Petrus föreställningsvärld. För det här berättelserna har han ju vuxit upp med. Han har hört dem i synagogan, på torget och vid sin Feskekörka.
- Vi behöver ställa oss frågan: Vad skulle Messiasförväntningar kunna motsvara för oss idag? Eftersom vi idag inte lever i något feodalt samhälle är kanske Messias, för er äldre, *Folkhemmet* som ni drömde om. För min generation, skulle jag nog säga, är Messias kanske föreställningen om ett *teknologiskt under* som vänder den här klimatkrisen.
- Nu hade ju Petrus också följt, rabbinen Jesus i tre år och hört hans förkunnelse om Guds rike. Petrus tror att Jesus är mannen som ska upprätta kung Davids rike. Det var detta Petrus längtade efter och trodde Messias var kallad till, fattar ni hur höga förväntningar Petrus måste ha?

Sune:

- Jag tror att du har rätt. Petrus och Jesus tankar om Guds rike skilde sig åt på väsentliga punkter. Apropå frestelser. Många frestelser hör samman med föreställningar om vad vi tror ger makt och

kontroll över andra och över våra rädslor. Vi frestas alltså inte bara av något som kommer utifrån, utan även inifrån, föreställningar som har med oss från barndomen, från vår kultur och fromma föreställningar i kyrkan...

– Petrus drabbades av frestelsen att vilja kontrollera Jesus och korrigera hans livsväg. Och han gör det utifrån fromma föreställningar om vad det egentligen borde vara.

– Botemedlet mot frestelsen att vilja kontrollera andra är att "älska", att vara barmhärtig, eller som Jesus uttrycker det i Matt 16: "att offra sig själv för andra". Jesus budskap om Guds rike har det dubbla kärleksbudet som centrum; Kontrollera inte Gud och medmänniskor utan älska, visa medkänsla, var barmhärtig! Vid Petrus' pastorexamen uppe vid Genesarets sjö efter påsken fick han frågan: Älskar du mig?

– Kanske är det också det bästa sättet att möta de rädslor och den oro vi nu känner inför kring det barbariska kriget och aggressionerna mot Ukraina. Freden i Europa och hela världen är hotad. Vi får möta rädslorna och frestelsen att tro att vi kan kontrollera oron med kärlek... Inte tala illa om ryssar. Det är Putin-regimen som bär ansvaret. Vi kan alla visa kärlek genom att be med Ukrainas folk.

Daniel:

Den här bilden av Petrus som den som vill kontrollera Jesus och andra är ju inte den enda.

– För mig är Petrus också en person som har gudagåvan att tänka nytt, drömma och våga göra det. Han ser målet framför sig och börjar gå. I evangeliernas berättelser om Petrus återkommer detta karaktärsdrag. Jag tänker nu på specifika två exempel:

- När Petrus ser Jesus kommande gåendes på sjön säger han: "Herre, om det är du, så säg åt mig att komma till dig på vattnet." Jesus svarar: "Kom!" Och Petrus stiger ur båten och började gå på vattnet fram till Jesus.
- Det andra exemplet: När Petrus är en av tre lärjungar som får följa Jesus upp på härlighetens berg, och där får han se Jesus samtala med profeterna Mose och Elia. Utbrister Petrus: "Herre, det är bra att vi är med. Om du vill skall jag göra tre hyddor här, en för dig, en för Mose och en för Elia."

Petrus drömmer, han vågar och han handlar!

Sune:

– Vilken träffande beskrivning du gör av en **entreprenör**. En talang som verkligen behövs också i den kristna församlingen. När jag läst om vår församling i det fina arkivet vi har, så ser jag att St Peter har haft många petrusar av det slaget genom åren.

När evangelierna lyfter fram den gåvan och kallelsen så finns det också andlig vägledning för entreprenörer. Petrus och andra handlingskraftiga personer frestas ibland försöka bli relevanta i det nya man gör, och det så till den grad att de glömmer att det viktigaste är att **vara sann**.

Var och en av oss möter frestelsen att vara mer relevant än sann. Ett resultat blir viktigare än kvalité.

Daniel:

– Tillbaka till dagens evangelium. Personligen relaterar jag supermycket till Petrus. Jag tror vi är ganska många som kan känna igen oss i den känslan, den liksom kittlar i magen och binder oss inifrån och ut, när vi fylls av **entusiasm**. Det är inte riktigt som att vara förälskad, men det är nog bland det närmaste vi kan komma. För själva ordet entusiasm kommer från det latinska ordet *enthusiasmus* som betyder ”att vara inspirerade av Gud”.

– Och ni kan ju bara tänka er hur inspirerade Petrus måste ha varit vid det här tillfället när han anar att Gud bokstavligen står framför honom. Han utbrister ju i bekännelsen: *Jesus, du är Messias, den levande Gudens son* (Matt 16:16).

Sune:

– I entusiasm ligger också en frestelse, för såväl Jesus som för Petrus. Och det är frestelsen att söka **popularitet**, att bli känd och omtyckt av många.

– Hur möter Jesus den frestelsen? Jesus låter Gud stå i centrum. På grekiska säger Jesus att han ”måste” (grek. *dei*) gå till Jerusalem. Detta verb används i evangelierna om Guds kallelse, Guds plan, Guds vilja.

– Daniel, vilken underbar tröst och andlig vägledning det finns i berättelsen om när Jesus tillrättavisar Petrus. I den här söndagens andra bibeltexter återkommer en slutsats som vi behöver påminna varandra om. Så här står det till i en tidig kristen predikan: ”Eftersom han själv har lidit och blivit frestad, kan han hjälpa dem som frestas.” Hebr 2:18.

Daniel:

– Ja, det är verkligen stort. När jag läste dagens evangelium om Petrus och hans försök att - i god tro - stoppa Jesus, tänkte jag: **Herregud, det hade kunnat vara jag!** Petrus försökte få Jesus att uppfylla sin egen bild av vem Jesus skulle vara. Med andra ord, följ honom - och inte tvärtom! Petrus var Jesus lärjunge och inte tvärtom.

– Som människor är vi sammansatta varelser! Händelsen med Petrus är ett exempel på att ondskan finns och vi måste ta den på allvar. Satan försökte få Jesus på fall genom att använda den lärjunge som han gett namnet ”klippan”, Petrus, Kefas. Men här blev ”Klippan” bokstavligen till en ”stöttesten” för Jesus. En frestelse.

– Evangelierna framställer inte de första lärjungarna som felfria hjältar, utan som helt vanliga människor som är ständigt beroende av Jesus närvaro.

– Det känns bra att få predika om det här i en kyrka som heter S:t Peters kyrka.

Sune:

– Nu vill jag summera vår predikan utifrån våra olika perspektiv. Vi känner igen frestelser som vi möter i livet, framför allt frestelsen att vilja ha kontroll över andra, att vara mer relevant än sann och att bli populär.

– Jesus mötte dessa frestelser. Petrus gjorde det. Jesus föll inte, utan han mötte frestelsen att kontrollera med utgivande kärlek. Han mötte frestelsen att göra relevans till det viktigaste, med att mest av allt vara sann mot sin identitet och sitt uppdrag. Och frestelsen att bli populär mötte Jesus med att ställa Gud i centrum. Från den här predikan tar jag därför med mig en förnyad tacksamhet över den hjälp Jesus ger när jag är på väg bort från det liv som är mitt, från det jag är kallad till.

– Daniel, vad tar du med dig?

Daniel:

– Petrus var, som jag är nu, en lärjunge på väg att lära sig grunderna i ett ledarskap. Och det är skönt att veta att Jesus frestats i allt, men utan synd. Därför att det betyder att han kan hjälpa mig - och dig - i det som är vår kallelse här på jorden.

– Det jag vill understryka och bara konstatera är att det kostar att följa Jesus... men det får bli budskapet i en annan predikan.

Amen.